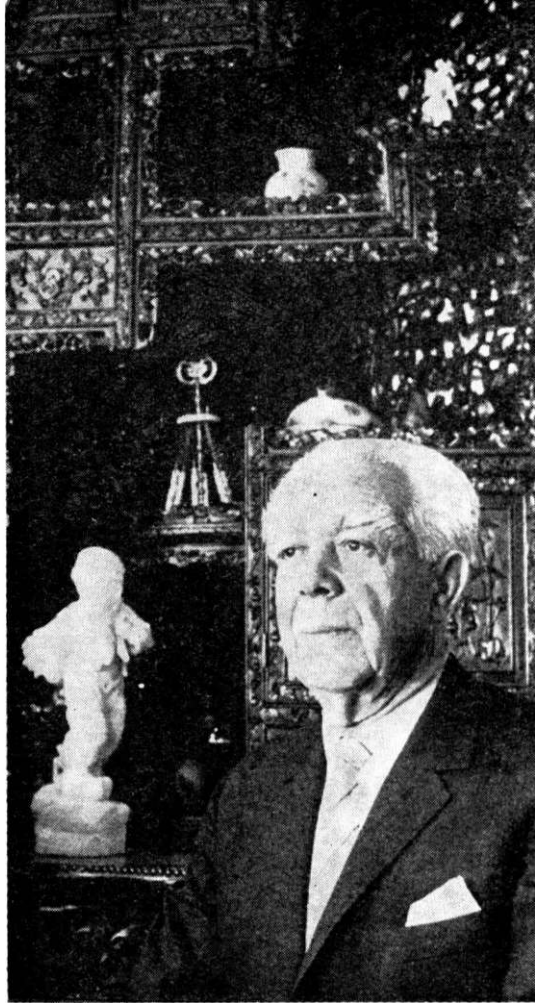

MIRCEA ȘTEFĂNESCU

A fost odată
„rușinea
familiei...”

Cine e acest personaj, care venit din noaptea timpurilor, mi-a răsărit brusc — într-o ambianță de vrajă multicoloră — și mi-a fascinat copilăria? Și de ce, după, atîția ani de viață, copilăria mea cu păr albit continuă să se țină de pulpanele lui și nu vrea să-l scape din mîină?

Cine e umbra asta, care circulînd de-a lungul veacurilor, se schimbă la față și la port, la mers și la glas, moare și se reîncarnează, jucînd mereu, fără să se sature și fără să obosească, jocul vieții și al destinelor? L-a jucat și-l joacă într-una — pentru dumneata, pentru dumnealui, pentru mine — cu suflet mereu primenit, zi de zi proaspăt ca o apă neînceptută, în care mor eresuri și înfloresc adevăruri.

Din prima clipă în care mi-a robit ochii, mintea și inima, m-am simțit contopindu-mă cu el, eu în el și el în mine, îmbogățit cu toate măștile și gesturile lui, cu risul și cu lacrima lui, cu melopeea sau agerimea verbului și mobilitatea plasticii lui.

Din tot ce produce viața, el e personajul cel mai impresionant, cel mai complet și cel mai apropiat de om, pentru că el s-a desprins direct dintre oameni, atunci cînd a ieșit *mai în față*, ca să ne arate la toți cine și ce sîntem. Din clipa aceea minunată — care a născut interpretarea și a transformat bilciul în arenă — el s-a înscris în istoria

omului ca un simbol multiplicat la infinit și în a cărei cămară se află toate fațetele firii noastre, limpezi ori tănuite.

De la schimă la gândire, el e puntea care leagă naivitățile și grosolăniile primitive cu rafinatele arabescuri ale speculațiilor moderne. De la farsă la pledoarie, el a înălțat batjocura la satiră și la vehemență mobilizatoare, devenind în clipele de cutremur social tribunul justițiar care a incitat popoarele la cucerirea dreptății.

Pe parcursul existenței lui, s-a înmiiat ca să reziste, să dovedească mereu că e tânăr, robust, nepieritor precum bucuriile și durerile semenilor lui: oamenii. A bătut drumuri multe și grele, a învins foamea și frigul, readăpându-se mereu din flacăra care i-a dat viață și care nu încetează să ardă în el. I-am urmărit pasiunile și răzvrătirile, îngenunchierile și înălțările, umilirile și trufiile. Înjosirile i-au venit dinafară, reabilitările dinăuntru. Fie că l-am văzut mulțumit de el însuși, ori chinuit și frământat, i-am fixat portretul în linii gingașe sau masive, în pete de culoare capricioase ori viguroase — după cum l-am surprins, fragil sau teluric. Pentru patima lui clocotitoare, pentru convingerea lui că oficiază într-un templu, i-am scuzat și i-am înțeles susceptibilitățile și orgoliul. L-am iubit din instinct și din rațiune, l-am urât când nu și-a înțeles menirea.

Îl admir când se împlinește prin gândire — dar tot atât de mult și când e superb fără să gândească; atunci însă, îmi amintesc de somnambulli care umblă pe marginea acoperișurilor și mă feresc să-l trezesc, ca nu cumva să se prăbușească vrînd să-mi „explice“.

Ultimul lui mare merit, pe care i l-a dăruit secolul nostru, e că s-a împăcat cu cartea, pe care acum o iubește cu aviditate. Dar meritul pe care s-a clădit tot triumful lui de astăzi, e că a știut, de-a lungul vremurilor, să reziste și că, de unde era „rușinea familiei“ din care fugise ca să se urce pe „scînduri“, azi e adulat, fotografiat, filmat, idolatrizat.

Să nu uite niciodată că gloria lui e forța de jertfă cu care a rezistat prejudecății și prostiei; să-și aducă aminte că, din osemintele risipite în afara cimitirelor care nu-l primeau în pămîntul lor, s-a ridicat monumentul care-i preamărește azi gloria și iubirea, pe tot globul, a maselor populare.

*Cor comic cu măști din „Cavalerii“ de
Aristofan*

